

La solitud d'un jove investigador

Josep Perelló

L'estiu convida a la lectura. A una manera de llegir lleugera, en què la vista llisca pàgina rere pàgina gairebé sense fregament. La novel·la juga amb avantatge davant de l'assaig analític i racional. Les lletres en format de ficció sembla que entrin amb més facilitat malgrat que homeworks de l'assaig com Josep Pla prediquin que la novel·la sigui només un objecte de lleure per a joves o per a ments immadures de lectors no tan joves. L'escriptor empor-danès potser té la seva part de raó. Ara bé, em nego a donar a Pla tota la raó. La calor pica fort en període estival i el cervell dóna per a poca cosa en aquestes condicions extremes. A més, si bé és cert que la calidesa de la ficció pot no servir per transmetre la informació amb precisió, cal enaltir la gran eficàcia de la narrativa a l'hora de captar un cert esperit, una experiència o, si se'm permet, una cosmovisió.

Des de feia mesos, em guardava una novel·la àmpliament anunciada als mitjans. En plena canícula, finalment he llegit amb intensitat el darrer fenomen editorial italià: *La solitud dels nombres primers*. L'autor, Paolo Giordano, és un jove físic italià nascut el 1982 a qui l'èxit editorial li ha arribat per sorpresa en la seva primera incursió en aquest terreny. Cercant les seves publicacions a l'arXiv, es dedueix que el seu camp de recerca és la física matemàtica, que té vies d'aplicació en indrets abstractes i formals de la relativitat general. A partir de les publicacions també sembla raonable imaginar-se que s'ha doctorat per la Universitat de Torí i que recentment ha iniciat una estada postdoctoral al MACS-Lab de la Università della Svizzera Italiana. No n'he pogut esbrinar res més; la trajectòria científica és força opaca i discreta. Allò que des d'un primer moment em va atreure de Paolo Giordano van ser les entrevistes concedides a nombrosos mitjans. Les seves respostes són interessants tot i amagar discreció i moderació. A les fotografies se l'entreveu segur d'ell mateix, amb una gran força en la mirada, però alhora fràgil i tímid. Les entrevistes contenen poca ciència a excepció dels fets, sempre retratats com a trets anecdòtics, que és un jove físic investigador i que amagava, fins que el boom mediàtic ho va fer impossible, la seva faceta de novel·lista als seus col·legues. Tot i així, cada cop que apareixia als diaris no podia deixar d'intuir l'estereotip de jove estudiant o becari que passeja per les nostres facultats. Aquesta imatge se m'ha fet encara més potent quan he llegit el seu

llibre.

A mesura que la novel·la avança, arribes a posar-te en la pell d'un jove investigador de les ciències més abstractes de la mà d'en Mattia, un dels dos personatges principals del llibre. No és que s'expliquin les misèries i alegries de la vida de becari que no para d'escriure fórmules matemàtiques: només una petita part del llibre recull aquest període. Tampoc és que ens detalli la seva recerca com a físic: en Mattia prepara una tesi sobre la zeta de Riemann i resol un problema que li podria merèixer la medalla Fields, l'anomenat Nobel de les matemàtiques. Al meu entendre, Giordano fa una cosa molt més important. A través d'en Mattia, t'endinsa en una ment pura, poc tenyida de passat i memòria. Et retrata una infantesa, una adolescència i una joventut en què els nombres i el pensament analític dominen el cervell. En certa mesura, aquest fet impedeix a Mattia sentir-se proper a les persones que l'envolten. Percep amb estranyesa la vida, la matèria, i se'n refugia gràcies al pensament científic. Veu xifres, compta objectes, analitza fenòmens físics com ara la tensió superficial d'un vas d'aigua que l'allunyen d'una conversa trivial durant un sopar. Li costa mantenir el contacte amb els pares, amb els amics, i, sobretot, mantenir una relació fluida i duradora amb la seva ànima bessona: l'Alice.

La solitud dels nombres primers és bàsicament una crònica d'un amor impossible com tantes altres històries clàssiques de la literatura. No obstant això, tant el protagonista, com el verb narratiu i les metàfores emprades supuren pensament científic. Sense anar més lluny, el títol mateix s'aprofita dels nombres primers i dels misteris que amaguen. Resulten pertinents, d'una banda, pel fet de ser únics i indivisibles, com els seus protagonistes: l'Alice i en Mattia. I, d'una altra banda, pel fet d'existir infinits nombres primers bessons però amb un nombre sencer divisible entremig que n'impossibilita el contacte, és a dir, l'amor entre l'Alice i en Mattia.

Giordano, tot i ser un científic, no explica ciència com ho podria fer un assaig, però, en canvi, ens aproxima a una manera de pensar extremadament propera a la de molts científics. Pot activar passió, entusiasme o, com a mínim, curiositat pel món científic, sense passar per l'aridesa d'altres formes d'escriptura. En resum, un llibre que m'hauria agradat escriure.